

Věc C-500/18**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

30. července 2018

Předkládající soud:

Tribunalul Specializat Cluj (Rumunsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

2. května 2018

Žalobce:

AU

Žalované:

Reliantco Investments LTD

Reliantco Investments LTD Limassol Sucursala București

Předmět původního řízení

Žaloba směřující k určení neplatnosti a určení odpovědnosti, kterou žalobce žádá:

- a) určení zneužívající povahy některých ujednání smlouvy o obchodování na finančním trhu na on-line platformě www.ufx.com společnosti RELIANTCO INVESTMENTS LTD a odstranění těchto ujednání z této smlouvy z důvodu jejich neplatnosti;
- b) určení neplatnosti šesti limitních příkazů [limit order], které žalobce zadal na platformě UFX dne 13. ledna 2017;
- c) uložení povinnosti žalovaným zaplatit částku ve výši 1 919 720 amerických dolarů (dále jen „USD“) a zákonné úroky vypočtené od 13. ledna 2017 až do data splatnosti, a to z titulu škody v důsledku občanskoprávní odpovědnosti za protiprávní jednání a podpůrně pak v souladu s navrácením všeho do původního stavu jako důsledek prohlášení neplatnosti limitních příkazů;

d) uložení povinnosti žalovaným zaplatit částku ve výši 191 972 USD jako náhradu nemajetkové újmy.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Na základě článku 267 SFEU se žádá o výklad čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39/ES, čl. 2 písm. b) směrnice 93/13/EHS, jakož i čl. 7 bodu 2 a čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení (EU) č. 1215/2012.

Předběžné otázky

1. Musí nebo může vnitrostátní soud při výkladu pojmu „neprofesionální klient“, který je uveden v čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39/ES, použít stejná výkladová kritéria, jako jsou kritéria, která definují pojem spotřebitel podle čl. 2 písm. b) směrnice 93/13/EHS?
2. V případě záporné odpovědi na první předběžnou otázku, za jakých podmínek může „neprofesionální klient“ podle směrnice 2004/39/ES v takovém sporu, jako je spor v původním řízení, využít postavení spotřebitele?
3. Představuje uskutečnění velkého objemu obchodů v relativně krátkém časovém období ze strany „neprofesionálního klienta“ podle směrnice 2004/39/ES a investice značných peněžních částek do finančních nástrojů, jako jsou finanční nástroje definované v čl. 4 odst. 1 bodě 17 směrnice 2004/39/ES, relevantní kritéria pro posouzení postavení spotřebitele v případě „neprofesionálního klienta“ podle této směrnice?
4. Musí nebo může vnitrostátní soud při určení vlastní příslušnosti, jelikož má povinnost podle konkrétního případu určit dopad čl. 17 odst. 1 písm. c) nebo čl. 7 bodu 2 nařízení (EU) č. 1215/2012, zohlednit hmotněprávní základ, kterého se žalobce dovolává (výlučně mimosmluvní odpovědnost) jako prostředku nápravy ve vztahu k uzavření údajně zneužívajících ujednání podle směrnice 93/13/EHS, u nichž by bylo rozhodné hmotné právo určeno podle nařízení (ES) č. 864/2007 (Řím II), anebo případné postavení žalobce jakožto spotřebitele činí hmotněprávní základ žaloby irelevantní?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288, oprava Úř. věst 2016, L 303, s. 26), čl. písm. b), čl. 3 odst. 1.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS (Úř. věst. 2004, L 145, s. 1), čl. 1 bod 2, čl. 2 bod 2, čl. 4 odst. 1 bod 12, čl. 6 odst. 4 písm. d) a čl. 19 odst. 2, 3 a 5.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepracované znění) (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1), čl. 17 odst. 1 písm. c), čl. 18 odst. 1, článek 19, čl. 21 odst. 1 a čl. 25 odst. 4.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6), čl. 6 odst. 1 a 2.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 ze dne 11. července 2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II) (Úř. věst. 2007, L 199, s. 40), čl. 2 odst. 1.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1286/2014 ze dne 26. listopadu 2014 o sděleních klíčových informací týkajících se strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou (Úř. věst. 2014, L 352, s. 1), čl. 13 odst. 1.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Předkládající soud uvádí různá ustanovení vnitrostátního práva, která žalobce v rámci své žaloby uplatnil a „která by mohla být použita v projednávané věci“, pokud by se přistoupilo k jejímu meritornímu posouzení. Tato ustanovení jsou však irelevantní pro vyřešení otázky soudní příslušnosti, která je předmětem žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Dne 15. listopadu 2016 si žalobce vytvořil účet pro elektronické obchodování na online platformě www.ufx.com společnosti RELIANTCO INVESTMENTS LTD a prostřednictvím platformy vyjádřil svůj souhlas s obchodními podmínkami společnosti UFX pro účely obchodování s finančními nástroji typu rozdílových smluv [contract for difference] (dále jen „CFD“).
- 2 K vytvoření účtu na platformě UFX žalobce použil webovou doménu jedné obchodní společnosti a korespondenci se společností RELIANTCO INVESTMENTS LTD vedl jako ředitel rozvoje této obchodní společnosti.
- 3 Dne 11. ledna 2017 žalobce podepsal smlouvu o obchodování na finančním trhu, přičemž uvedl, že hodlá využít obchodování nabízeného společností RELIANTCO INVESTMENTS LTD a dále uvedl, že si přečetl, porozuměl a souhlasil s dodržováním podmínek nabídky.

- 4 Za těchto okolností žalobce souhlasil s uzavřením zákaznické smlouvy, a to za podmínek stanovených touto smlouvou a pro účely obchodování s CFD, se společností RELIANTCO INVESTMENTS LTD jako subjektem, který je na Kypru schválen a regulován Kyperskou komisí pro cenné papíry a burzu.
- 5 Podle článku 27 smlouvy uzavřené mezi stranami bude k rozhodnutí všech sporů, které vzniknou nebo budou mít souvislost s takto uzavřenou zákaznickou smlouvou, příslušný kyperský soud a taktéž uzavřená smlouva a veškeré vztahy týkající se vyjednávání mezi stranami se budou řídit kyperskými právními předpisy.
- 6 V období od listopadu 2016 do 13. ledna 2017 žalobce v důsledku uskutečnění 197 obchodů s CFD dosáhl zisku ve výši 644 413,53 USD.
- 7 Dne 13. ledna 2017 žalobce na platformě UFX zadal šest limitních příkazů ve vztahu k ceně ropy. Žalobce tvrdí, že v důsledku těchto obchodů přišel o celkovou částku vyčleněnou na obchodním účtu, tedy o 1 919 720 USD.
- 8 Dne 26. dubna 2017 žalobce podal k předkládajícímu soudu žalobu proti společnosti RELIANTCO INVESTMENTS LTD sídlící na Kypru a společnosti RELIANTCO INVESTMENTS LTD LIMASSOL SUCURSALA BUCUREȘTI (RELIANTCO INVESTMENTS LTD LIMASSOL, pobočka v Bukurešti), přičemž uvedl, že se stal obětí manipulace, která zapříčinila ztrátu uvedené částky.
- 9 Za těchto okolností se žalobce dovolává občanskoprávní odpovědnosti žalovaných za protiprávní jednání, a to z důvodu porušení ustanovení týkajících se ochrany spotřebitele. Stejně tak žalobce požaduje, aby byla určena zneužívající povaha různých smluvních ujednání a aby byla tato ujednání ze smlouvy z důvodu jejich neplatnosti odstraněna, aby byla určena neplatnost šesti limitních příkazů zadaných žalobcem dne 13. ledna 2017 na platformě UFX; aby byla žalovaným uložena povinnost k zaplacení částky ve výši 1 919 720 USD a zákonných úroků vypočtených od 13. ledna 2017 do data splatnosti, a to z titulu škody v důsledku občanskoprávní odpovědnosti za protiprávní jednání a podpůrně pak v souladu s navrácením všeho do původního stavu jako důsledek určení neplatnosti výše uvedených limitních příkazů a aby byla žalovaným uložena povinnost zaplatit částku ve výši 191 972 USD z titulu nemajetkové újmy.
- 10 Žalobce v podstatě uvádí, že je založena občanskoprávní odpovědnost za protiprávní jednání žalovaných, jelikož byla porušena ustanovení týkající se jeho ochrany jakožto spotřebitele, neboť žalované nesplnily své zákonné povinnosti informovat jej, poskytnout mu poradenství a upozornit jej pokud jde o poskytované služby a rizika související s obchodováním na platformě UFX, zahrnuly do UFX smlouvy četná zneužívající smluvní ujednání, která nebyla sjednána a vytváří významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran a jsou v rozporu s požadavkem poctivosti, [žalované] poskytly služby, jež nebyly v souladu s marketingem a investičním poradenstvím, které byly maskovány jako

služby „personal trainer“ (služby osobního trenéra) a nevykonaly zadané příkazy v souladu s udělenými pokyny, což zapříčinilo vznik škody.

- 11 Žalované v žalobní odpovědi vznesly námitku obecné nepřislušnosti rumunských soudů, přičemž uvedly, že k rozhodnutí o žalobě jsou příslušné kyperské soudy.

Základní argumenty účastníků původního řízení

- 12 **Žalované** na podporu vznesené námitky nepřislušnosti rumunských soudů předkládají řadu argumentů.
- 13 Žalované zaprvé uvádějí, že strany UFX smlouvy prostřednictvím ujednání uvedeného v článku 27 smlouvy učinily platnou volbu příslušnosti kyperských soudů.
- 14 Zadruhé, kyperský soud, konkrétně okresní soud v Lemesosu, ke kterému žalobce podal vůči první žalované návrh na vydání předběžného opatření spočívající v zabavení majetku nacházejícím se na Kypru, se již prohlásil za příslušný o věci rozhodnout.
- 15 Zatřetí se žalované domnívají, že příslušnost rumunských soudů, které se dovolává žalobce, je vyloučena a že se zakládá na ustanoveních čl. 17 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanoveními článků 18 a 19 nařízení č. 1215/2012, jelikož v případě, že je platnost volby soudní příslušnosti zpochybněna, tak z čl. 25 odst. 1 téhož nařízení vyplývá, že soud musí tuto platnost posoudit podle práva státu, jehož soudní příslušnost si strany zvolily, tedy podle kyperského práva.
- 16 Začtvrté žalované uvádějí, že podle jejich názoru je žaloba založena na *culpa in contrahendo* [předsmluvní odpovědnosti], neboť žalobce požaduje uznání občanskoprávní odpovědnosti za protiprávní jednání v podstatě za údajně klamavou reklamu a za údajné nedodržení předsmluvních informačních povinností, jelikož *culpa in contrahendo* je podle čl. 2 odst. 1 nařízení č. 864/2007 mimosmluvním závazkovým vztahem.
- 17 Zapáté žalované tvrdí, že není zřejmé, zda se žalobcův nárok zakládá na první větě čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1215/2012 (smlouva [byla] uzavřena s osobou, která provozuje profesionální nebo podnikatelské činnosti v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště) nebo naopak na druhé větě písm. c) (taková činnost [se jakýmkoli způsobem] na tento členský stát nebo na několik členských států včetně tohoto členského státu zaměřuje, a smlouva spadá do rozsahu těchto činností).
- 18 Pokud jde o první část čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1215/2012, tak ta se na projednávaný spor nevztahuje, jelikož druhá žalovaná, která je dceřinou společností první žalované, nemá v Rumunsku žádné zaměstnance, nevykonává žádnou hospodářskou činnost a dosud jí ze strany Kyperské komise pro cenné

papíry a burzu nebylo vydáno oprávnění, a navíc mateřská společnost neposkytuje služby spočívající v obchodování na trhu přímo v Rumunsku.

- 19 Zašesté žalované zpochybňují postavení žalobce jakožto spotřebitele a tvrdí, že žalobce je fyzickou osobou, neboť jednal za účelem dosažení zisku, tedy získání výnosu v důsledku uskutečnění obchodů s CFD a tudíž nejednal mimo rámec profesionální nebo podnikatelské činnosti, nýbrž v rámci určité profesionální nebo podnikatelské činnosti, přičemž během trvání smlouvy dosáhl výnosu ve výši 644 413,53 USD, a to prostřednictvím uskutečnění 197 obchodů v období od listopadu 2016 do 13. ledna 2017, kdy pouze šest z těchto obchodů bylo zpochybněno. Vzhledem k tomu, že žalobce nejednal jako spotřebitel, nejsou ustanovení článku 19 nařízení č. 1215/2012 relevantní. Navíc určení postavení spotřebitele se uskuteční podle kyperského práva a kyperský soud již vyjádřil výhrady ohledně takového postavení v případě žalobce.
- 20 **Žalobce** žádá, aby byla námitka vznesená žalovanými zamítnuta, a to z důvodu, že k rozhodnutí ve věci samé jsou příslušné rumunské soudy.
- 21 Žalobce totiž uvádí, že dohoda o příslušnosti, jež je obsažena v článku 27 smlouvy UFX, je neplatná z důvodu nedodržení podmínek věcné platnosti podle práva tohoto členského státu v souladu s čl. 2[5] odst. 1 nařízení č. 1215/2012 nebo že tato dohoda spadá přinejmenším pod jednu z výjimek stanovených v čl. 25 odst. 4 téhož nařízení.
- 22 Žalobce uvedl, že tímto způsobem dochází k obcházení ustanovení čl. 25 odst. 4 nařízení č. 1215/2012, která odkazují na článek 19 oddílu „Příslušnost u spotřebitelských smluv“. Podle žalobce je volba příslušnosti obsažená ve smlouvě UFX v rozporu s posledně uvedeným článkem a žalobce se tak domáhal určení zneužívajícího charakteru této volby. Z tohoto důvodu je podle žalobce z hlediska právní úpravy v oblasti ochrany spotřebitele toto ujednání neplatné a nelze jej považovat za platnou volbu příslušnosti kyperských soudů.
- 23 Pokud jde o argument žalovaných, který se zakládá na rozsudku okresního soudu v Lemasosu, žalobce uvádí, že tento rozsudek není ve vztahu k projednávané věci pravomocný, jelikož byl vydán na základě článku 35 nařízení č. 1215/2012 s odkazem na předběžná nebo zajišťovací opatření a nikoli s odkazem na věc samou nebo s ohledem na obecnou příslušnost rumunských soudů.
- 24 Žalobce rovněž uvádí, že uváděný základ žaloby na pojmu *culpa in contrahendo* nevyklučuje uplatnění oddílu 4 nařízení č. 1215/2012, jelikož účelem tohoto oddílu je ochrana zájmů spotřebitelů z hlediska hmotného práva. Účel této právní ochrany by se stala iluzorním, pokud by byl striktně přísně omezen na žaloby zakládající se na smluvní odpovědnosti a nezahrnoval by mimořádně širokou škálu občanskoprávních deliktů.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 25 Předkládající soud uvádí, že v projednávané věci je pro účely určení příslušnosti nezbytný výklad pojmu „neprofesionální klient“ uvedený v čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39. Předkládající soud se taktéž domnívá, že je nezbytné určit, zda vnitrostátní soud může nebo musí zohlednit hmotněprávní základ, kterého se žalobce dovolává - tedy výlučně mimosmluvní odpovědnost - jako prostředku nápravy ve vztahu k uzavření údajně zneužívajících ujednání podle směrnice 93/13, u nichž by bylo rozhodné hmotné právo určeno podle nařízení č. 864/2007, anebo zda případné postavení žalobce jakožto spotřebitele činí hmotněprávní základ žaloby irelevantní.
- 26 Předkládající soud tedy uvádí, že žalobce založil žalobu na občanskoprávní odpovědnosti za protiprávní jednání, tedy na mimosmluvní odpovědnosti, pro kterou by bylo rozhodné hmotné právo určeno podle nařízení č. 864/2007, ačkoli žalobce současně využívá svého postavení spotřebitele, což by mohlo vést k tomu, že jeho žaloba může spadat do oblasti týkající se smlouvy nebo nároku ze smlouvy, přičemž by tak z hlediska soudní příslušnosti mohl využít ustanovení čl. 17 odst. 1 písm. c) nařízení č. 1215/2012.
- 27 Předkládající soud rovněž uvádí, že na jedné straně žalované zpochybňují postavení žalobce jakožto spotřebitele a tvrdí, že ustanovení článku 19 nařízení č. 1215/2012 nejsou použitelná a že určení postavení spotřebitele se musí uskutečnit podle kyperského práva, přičemž kyperský soud již vyjádřil výhrady ohledně postavení žalobce jakožto spotřebitele. Na druhou stranu žalobce uvádí, že pojem „neprofesionální klient“ stanovený v čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39 odpovídá pojmu „spotřebitel“ podle čl. 2 písm. b) směrnice 93/13.
- 28 Pokud jde o posledně uvedený argument žalobce, předkládající soud vyjadřuje své výhrady. Tento soud uvádí, že čl. 2 písm. b) směrnice 93/13 definuje spotřebitele jako „fyzickou osobu, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely, které nespádají do rámce její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání“, zatímco „neprofesionální klient“ je v čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39 definován jako klient, který není profesionálním klientem, přičemž do rozsahu působnosti pojmu „profesionální klient“ jsou zahrnuty subjekty, které musí mít pro činnost na finančních trzích povolení nebo musí podléhat regulaci.
- 29 Z výkladu těchto ustanovení tedy vyplývá, že zatímco „spotřebitelem“ může být pouze fyzická osoba, která jedná mimo rámec své obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání, tak „neprofesionálním klientem“ může být jak fyzická osoba, tak právnická osoba nebo subjekt, který se liší od subjektu uvedeného v příloze 2 směrnice 2004/39.
- 30 Navíc předkládající soud odkazuje na rozsudek ze dne 3. července 1997, Benincasa (C-[269/95], EU:C:1997:337), ve kterém Soudní dvůr uvedl, že „zvláštní režim [...] v oblasti ochrany spotřebitele se vztahuje pouze na smlouvy

uzavřené mimo jakoukoliv činnost nebo účel profesionální nebo podnikatelské povahy a nezávisle na nich, s jediným cílem uspokojit vlastní soukromou spotřebu jednotlivce, zatímco taková ochrana není odůvodněna v případě smlouvy, jejímž účelem je profesionální nebo podnikatelská činnost“.

- 31 V této souvislosti považuje předkládající soud za relevantní tvrzení žalovaných, které prohlásily, že žalobce v časovém období přibližně tří měsíců uskutečnil 197 obchodů, během nichž dosáhl výnosu ve výši 644 413,53 USD a z uvedených obchodů zpochybnil pouze šest. Za daných okolností tak může být žalobce z hlediska kritérií, která jsou stanovena ve směrnici 2004/39 a obsažena v příloze II bodu 2, kvalifikován jako profesionální klient.
- 32 Předkládající soud dále uvádí, že žalobce za účelem vytvoření účtu na platformě UFX použil internetovou doménu jedné obchodní společnosti a korespondenci se společností RELIANTCO INVESTMENTS LTD vedl jako ředitel rozvoje této obchodní společnosti.
- 33 Za těchto okolností se předkládající soud domnívá, že je důležité vyjasnit pojmy „neprofesionální klient“ a „spotřebitel“, zejména pak orientační nebo povinná kritéria pro vnitrostátní soudy, která mohou být těmito soudy použita při výkladu smluvního ujednání ve světle unijního práva, přičemž poté je povinností vnitrostátního soudu ve světle těchto kritérií určit, zda strana, která se dovolává postavení spotřebitele, tyto podmínky splňuje.
- 34 Pokud jde o čtvrtou otázku, je třeba upřesnit, že tato otázka je relevantní v kontextu povinnosti předkládajícího soudu určit příslušnost a následně podle konkrétního případu určit dopad čl. 17 odst. 1 písm. c) nebo čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012, a to v závislosti na případných výkladových kritériích, která mu budou poskytnuta v odpovědích na první tři otázky, jakož i v závislosti na výkladu výše uvedených ustanovení nařízení č. 1215/2012.
- 35 V tomto smyslu předkládající soud uvádí, že oddíl 4 nařízení č. 1215/2012 upravuje příslušnost u spotřebitelských smluv a v zásadě se uplatní na žaloby podané spotřebitelem na základě smlouvy, zatímco předmětná žaloba se zakládá výhradně na občanskoprávní odpovědnosti za protiprávní jednání, která vylučuje existenci smluvního vztahu, přičemž se tak jedná o situaci, kdy pro účely určení příslušnosti vyvstává problém dopadu ustanovení oddílu 2 čl. 7 bodu 2 nařízení č. 1215/2012.
- 36 Za těchto okolností, ačkoli žalobce uvedl, že předběžné otázky nejsou ani nezbytné, ani relevantní pro vyřešení sporu v původním řízení, přičemž se odvolával na doktrínu „*acte claire*“, zatímco žalované naopak považovaly předložení předběžných otázek tímto soudem za nezbytné, má předkládající soud za to, že pro určení příslušnosti na základě nařízení č. 1215/2012 je za účelem získání výkladu příslušných ustanovení, která jsou relevantní pro vyřešení námitek obecné nepřislušnosti rumunských soudů, a to v souladu s účelem

unijních ustanovení, nezbytné předložit Soudnímu dvoru uvedené předběžné otázky.

PRACOVNÍ DOKUMENT